

Innspill til Likeverds- og mangfoldsutvalget, Unge funksjonshemmede

Overordnet ønsker vi å komme med en oppfordring til utvalget, spesielt med bakgrunn i den nye regjeringserklæringen, om å fokusere på likestilling i deres arbeid. Likeverd er et viktig aspekt, men vi mener at likestilling må komme først, deretter likeverd.

Mandatet – muligheter og svakheter som ligger i mandatet

Slik vi anser det har utvalget mange muligheter med bakgrunn i mandatet. Først og fremst anser vi følgende punkter som essensielle og gode utgangspunkt for et konstruktivt arbeid:

Det skal gis en redegjørelse for, og en vurdering av, politikken og virkemidlene på området både på statlig, regionalt og kommunalt nivå.

Utvalget skal vurdere og foreslå tiltak og strategiske innsatser som kan bidra til å redusere fordommer og bidra til en bevisstgjøring av rettighetene til personer med funksjonsnedsettelse gjennom hele livsløpet, og på alle samfunnets arenaer.

Disse punktene er en god mulighet for utvalget til å se på politikk og virkemidler som har fungert, hva som ikke har fungert, og deretter komme med forslag til nye virkemidler og tiltak som bør prioriteres for å oppnå et likestilt samfunn. Videre er det nå utsikter til at FN konvensjonen om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) blir innlemmet i norsk lov. Det anser vi som et veldig positivt tilskudd i å sikre reell likestilling. Samtidig vil det være behov for arbeid på flere områder, også etter en eventuell inkorporering av CRPD. Det kan derfor være aktuelt for utvalget å ta for seg hvilke tiltak som må gjennomføres, utover innlemming i norsk lov, for å sikre reell likestilling. Dette kan eksempelvis handle om tiltak for å bryte ned sosiale barrierer i samfunnet.

Vi mener også det er noen svakheter ved mandatet, spesielt følgende avsnitt:

Utvalget skal utrede hvordan vi kan sikre et samfunn som gir rom for mangfold og annerledeshet.

Det har i flere år blitt gjennomført utredninger, kartlegginger og undersøkelser for å få en status over funksjonshemmedes situasjon i Norge. Vi mener derfor at utvalget heller bør ta utgangspunkt i allerede foreliggende materiale og benytte dette som grunnlag i sitt arbeid. Vedlagt er dokumenter vi anser som viktige å inkludere i arbeidet. I tillegg anser vi både Norges rapport fra 2015 om implementering av CRPD, samt FN komiteens merknader til rapporten som sentrale. Videre vil også Handlingsplan for likestilling av personer med funksjonsnedsettelse, samt utredningen som følger av BPA-utvalgets gjennomgang av BPA-ordningen (ferdigstilles desember 2021) være viktige.

Videre ønsker vi å stille spørsmålstegn ved følgende formulering:

Utvalget skal kartlegge hvilke holdninger og utviklingstrekk i samfunn, økonomi og teknologi som kan føre til et samfunn med mindre rom for mangfold og annerledeshet, og hvilken betydning dette har for menneskerettigheter, likestilling og demokratisk deltakelse for personer med funksjonsnedsettelse.

Fremfor å se på hvilke aspekter som kan føre til et samfunn med *mindre* rom for mangfold og annerledeshet mener vi det heller bør være et fokus på å se på hvilke aspekter som kan gi *større* rom for mangfold og annerledeshet. Det å ha fokus på mulighetsrommet er essensielt. Vi mener at utvalget nå har en gyllen mulighet til å se på allerede gjennomførte tiltak, utredninger og rapporter og benytte det i arbeidet med å utforme tiltak som bør gjennomføres for å skape et *større* rom for mangfold.

Vi håper også at utvalget anser det å utforme minst ett forslag til endringer som lite ambisiøst, og at utvalget heller fokuserer på de andre mulighetene som ligger i mandatet.

2-3 områder som er spesielt viktige å prioritere

Vi mener at barn og unge, samt inkludering i skolen er spesielt viktig å prioritere. Dette fordi barn og unge også skal bli voksne og aktive samfunnsborgere. Ved å begynne med inkludering i skolen vil man kunne påvirke alle barn og unge til et bedre handlingsmønster og bidra til et helhetlig fokus og forståelse av likestilling og mangfold.

Avgrensning – hvem handler utredningen om

Likestilling, likeverd og mangfold handler om alle, og vi mener derfor at det bør være et overordnet fokus på personer med funksjonsnedsettelse eller kronisk sykdom, uavhengig av alder, diagnosegruppe eller funksjonsnedsettelse. Dersom utvalget har behov for å gjøre avgrensninger ønsker vi at barn og unge prioriteres.